

Beperkingen op grasland leiden tot verslechtering waterkwaliteit

De Nederlandse zuivelketen is bezorgd over de aangekondigde beperkingen op grasland voor de stikstofgebruiksnormen. Het voornemen is om via het voorstel Uitvoeringsregeling Meststoffenwet de stikstofgebruiksnormen voor grasland en snijmaïs lager te maken dan wat de Commissie Deskundigen Meststoffenwet (CDM) adviseert. Dit geldt met name voor Zuid-Nederland en de andere zandgebieden. Het gevolg hiervan is dat het areaal grasland verder onder druk komt te staan. Daardoor zal de waterkwaliteit verslechteren.

Het CDM heeft 29 augustus 2025 een advies geactualiseerd voor gewasgebruiksnormen. Het uitgangspunt in dit advies is dat de gebruiksnormen voldoen aan de norm van 50 mg nitraat per liter in het uitspoelingswater, de nitraatnorm. Hier werd door het CDM geconcludeerd:

‘Voor zowel gemaaid grasland als voor grasland met gemengd gebruik (maaïen en weiden) wordt in alle zandgebieden en de lössregio bij een gebruiksnorm volgens het bemestingsadvies de nitraatnorm niet overschreden.’¹

De nu voorliggende Uitvoeringsregeling Meststoffenwet voorziet echter dat de gebruiksnormen voor stikstof (fors) lager worden dan het advies van het CDM.

Verdwijnen van grasland en druk op de waterkwaliteit

De melkveehouderij staat onder druk door diverse beperkingen, denk bijvoorbeeld aan stikstof en het verlies van derogatie. Als gevolg van deze ontwikkelingen stoppen nu al melkveehouders en wordt grasland omgezet in bouwland. Aangezien grasland een positief effect heeft op de waterkwaliteit² ontstaat voor de blijvende landbouwers in deze regio's een grotere opgave om te voldoen aan de normen voor de waterkwaliteit.

Grasland levert een grote bijdrage aan ecosysteemdiensten. [Louis Bolk Instituut beschrijft](#) dan ook dat bij een afname van het areaal grasland ‘de bodemkwaliteit, waterregulering, CO2-opslag, waterkwaliteit, bovengrondse en ondergrondse biodiversiteit en landschap sterk zullen dalen’ (2023).

Het behouden en uitbreiden van het areaal grasland voor de melkveehouderij zorgt voor een goedkopere en waardevollere manier van het behalen van de milieudoelen. Grasland is nodig om weidegang te behouden en daarmee vorm te geven aan hét cultuurlandschap van Nederland.

Te lage gebruiksnormen versterken het probleem

Het voornemen om het CDM-advies voor stikstofgebruiksruimte niet over te nemen zorgt voor beperkingen op grasland. Door de lage gebruiksnormen is het voor melkveehouders moeilijker om voldoende kwantitatief en kwalitatief voer te oogsten van eigen land. De graslandpremie die de afgelopen 3 jaar aan de derogatie gekoppeld was, houdt bovendien op te bestaan. Met als gevolg dat de melkveehouderij nog verder onder druk komt. Ook een graslandnorm zonder ondersteunend beleid zal regionaal hetzelfde effect hebben. Voor blijvende melkveehouders wordt het eveneens minder aantrekkelijk om grasland te blijven telen. Het gevolg zal dus zijn dat het areaal grasland nog verder afneemt en de nitraatuitspoeling toeneemt.

Negatieve spiraal doorbreken

Het beleid zorgt hiermee voor een negatieve spiraal. De melkveehouderij wordt geconfronteerd met forse beperkingen uit generiek beleid. Onder andere beleid gericht op verbeteren van de waterkwaliteit. Hierdoor komt druk op de sector en krimpt het areaal grasland. Het gevolg is een verdere verslechtering van de waterkwaliteit in de hele regio waardoor de doelen van zowel de Nitraatrichtlijn als de Kaderrichtlijn Water uit zicht raken. Op termijn is daarmee nog strenger (generiek) beleid nodig. De negatieve spiraal moet doorbroken worden. Het opvolgen van de bemestingsadviezen van het CDM kan daaraan bijdragen.

Wij gaan graag met u in gesprek over structurele oplossingsrichtingen.

Met vriendelijke groet,

ZuivelNL

Namens de aangesloten melkveehoudersorganisaties DDB, LTO, NAIK en NMV en zuivelverwerkersorganisatie NZO

Mede gesteund door:

Agractie Nederland, De Natuurweide en Netwerk GRONDig

¹ Commissie Deskundigen Meststoffenwet, Advies 'Actualisering stikstofgebruiksnormen voor gewassen op zand- en lössgrond in Nederland' (2025).

² Merijn van den Hout, Jan de Wit, Martine Bruinenberg, Nyncke Hoekstra, Pieter R.A. Struyk, Jeroen Pijlman, Nick van Eekeren. 2023. Grasland maakt het verschil: Extra waarden -boven productie- in stikstofdiscussies en verder. 2023-016 LbD. [Louis Bolk Instituut, Bunnik](#).